

การเปรียบเทียบความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาด
ทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
ตามแนวคิดของเดอโบโน กับแบบปกติ

Comparison of Pre-school Children's Creativity and Emotional Quotient Through
De Bono's Approach and Conventional Teaching Approaches

สายสุดา สุขวิวัฒน์¹ รศ.ศิริศักดิ์ จันญาไชย² และ ดร.สุมาลี ชุกำแพง³

Saisuda Sukhavipat,¹ Assoc. Prof. Sirisak Janruechai² and Dr. Sumalee Chookampaeng³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² กศ.ม. (พลศึกษา) รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ พร.ด (ชีววิทยา) อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ

การพัฒนาความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน การวิจัยในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน 2) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน 3) เปรียบเทียบความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของปฐมวัยก่อนและหลังการได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน 4) เปรียบเทียบความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน กับการจัดประสบการณ์แบบปกติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 กลุ่มเครือข่ายนาขมื่น โพนบก นาโน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านนาขมื่น อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน และนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนบก อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม จำนวน 30 คนเป็นกลุ่มควบคุม ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน จำนวน 20 แผน และ แผนการจัดประสบการณ์แบบปกติจำนวน 20 แผน แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ รูปแบบ ก. ของทอแรนซ์ ซึ่งมี ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก 3 - 5 ปี มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Independent Samples) ซึ่งใช้ในการทดสอบการเปรียบเทียบความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของปฐมวัยก่อนและหลังการได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน และ Hotelling's T² ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน มีความฉลาดทางอารมณ์ อยู่ในระดับดี 3) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ หลังเรียนสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียนแล้ว ผลปรากฏว่า ทั้ง 2 โรงเรียนมีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ ดังนั้นจึงสมควรสนับสนุนให้ครูปฐมวัย นำการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดของเดอโบโน ไปใช้ในการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

คำสำคัญ: เทคนิคของเดอโบโน แบบปกติ ความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดทางอารมณ์

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) Study the creative thinking ability of pre-school children who gained experience due to De Bono's approach, 2) Survey the emotional quotient of pre-school children who gained experience due to De Bono's approach, 3) Compare the pre-school children's creativity and emotional quotient before and after they gained experience due to De Bono's approach, and 4) Compare the pre-school children's creativity and emotional quotient while gaining De Bono's approach and conventional experiences. The samples in this research were 60 second kindergarten level students in the second semester of academic year of 2010 studying in Nakhon Phanom province. All students were in Nakhamin, Phon Bok, NaNai network group, Phon Sawan district. They were classified into two groups: an experimental and a control groups. There were 30 students at Ban Nakhamin School considered as an experimental group who gained experience due to De Bono's approach, and other 30 students at Ban Phonbok School considered as a control group who gained experience due to the conventional teaching approach. The students were collected by Cluster Random Sampling technique. Three types of research tools used in the study: 1) 20 lesson plans regarding De Bono's approach and 20 lesson plans according to the conventional approach, 2) Torrance's creative thinking test with the reliability of 0.94, and 3) Emotional quotient test for 3-5 year-old children with the reliability of 0.90. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation and t-test (Independent Samples). Experience due to De Bono's approach and Hotelling's T^2 were employed for hypotheses testing. The results of the study were as follows: 1) The pre-school children instructed by De Bono's approach obtained creative thinking ability at a good level, 2) The pre-school children instructed by De Bono's approach obtained emotional quotient at a good level, 3) The pre-school children instructed by De Bono's approach obtained creative thinking and emotional quotient before they studied at a higher level at a significance level of .05 than after they studied, 4) The pre-school children instructed by De Bono's approach and conventional approach obtained higher creativity thinking and emotional quotient ability after they studied at a significance level of .05. In the pilot study, it was found that the students from both schools insignificantly showed the creative thinking and emotional quotient at a significance level of .05. In conclusion, the pre-school children instructed by De Bono's approach obtained higher creative thinking and emotional quotient ability than the children who were instructed by the conventional approach. Therefore, the pre-school teachers should encourage the De Bono's approach to develop the pre-school children's thinking abilities.

Keywords: The De Bono's Approach, The Conventional Approach, Creative Thinking, and Emotional Quotient

บทนำ

ความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณสมบัติที่มีคุณภาพมากกว่าความสามารถด้านอื่น ๆ ของมนุษย์ บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะสามารถสร้างสรรค์ตนเองและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในลักษณะที่เหมาะสม การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จึงช่วยให้บุคคลใช้ความสามารถของตนในการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ (อารี พันธมณี. 2545 : 73) ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นกระบวนการทางความคิดที่มีความสำคัญต่อเด็ก ทำให้เด็กสร้างความคิด สร้างจินตนาการไม่จนต่อสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่กำหนดไว้ ความคิดสร้างสรรค์ คือพลังทางความคิดที่เด็ก ๆ มีมาแต่กำเนิด หากได้รับการกระตุ้น การพัฒนาพลังแห่งการสร้างสรรค์จะทำให้เด็กเป็นคนที่มือสระทางความคิด มีความคิดที่ฝึกกรอบ และหาหนทางสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้เสมอ (สุวิทย์ มูลคำ. 2547 : 9) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) ควรเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็กเล็ก (0 - 5 ปี) เพราะความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กจะพัฒนาอย่างมากและคุณสมบัติหลายประการ เช่น การควบคุมอารมณ์ตนเอง การมีวินัย ความเอื้ออาทร การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จะเกิดขึ้นจากการวางรากฐานในวัยนี้ การพัฒนาตั้งแต่เด็กและตลอดช่วงอายุที่เหมาะสมจะทำให้บุคคลได้รับการช่วยเหลือให้เจริญก้าวหน้าได้ใช้พลังศักยภาพทางสติปัญญาที่เหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อตัวเองสังคมและประเทศชาติ (กรมสุขภาพจิต. 2550 : 1)

จากการรายงานผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของโรงเรียน ภายในกลุ่มเครือข่ายนาขามัน โพนบกนาใน ปีการศึกษา 2552 ผลปรากฏว่า มีผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาเฉลี่ยเท่ากับ 84.75 อยู่ในระดับดี แต่จะต่ำกว่ามาตรฐานอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านทักษะการคิด ซึ่งได้แก่การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ อันเนื่องมาจากเด็กไม่ใช้ความคิดของตนเอง และจากการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การแสดงออกของเด็ก ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะหรือกิจกรรมสร้างสรรค์ เด็กส่วนใหญ่จะแสดงออกในลักษณะซ้ำ ๆ กัน ไม่ค่อยคิดอะไรที่แปลกใหม่ และในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การตอบคำถามของครู ถ้าเด็กคนแรกตอบอย่างไร เด็กคนต่อไปก็ตอบเหมือนกับคนแรก ส่วนในกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูให้เด็กวาดภาพอิสระ เด็กก็จะวาดภาพเดิม ๆ ที่ตนเคยวาด หรือวาดภาพเหมือนเพื่อน และจากการสังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็ก เด็กจะยึดตัวเองเป็นสำคัญ ยังไม่รู้จักการแบ่งปัน ไม่รู้จัก

การรอคอย ไม่มีระเบียบวินัย ไม่สนใจใฝ่รู้เท่าที่ควร ซึ่งสืบเนื่องมาจากเด็กยังไม่รู้จักการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือยังไม่มีผลผลิตทางอารมณ์นั่นเอง ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนานี้ จึงได้ทำการศึกษาค้นคว้ารูปแบบวิธีการที่เหมาะสมกับเด็ก ให้เด็กได้ฝึกคิดอย่างสร้างสรรค์ ได้ทำกิจกรรมต่างๆ อย่างมีขั้นตอน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า แนวคิดที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และคิดอย่างมีขั้นตอน และคิดอย่างสร้างสรรค์ ได้ลงมือปฏิบัติเองและร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับขั้นตอนการฝึกคิดตามแนวคิดของเดอโบโน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยได้นำมาจัดประสบการณ์ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และต้องการเปรียบเทียบระหว่าง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโนกับการจัดประสบการณ์แบบปกติ สามารถพัฒนาความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ได้แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำไปส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์และส่งผลให้เด็กเป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัด ประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน
2. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและ หลังการได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโนกับการจัด ประสบการณ์แบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโนมีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโนมีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ สูงกว่าการจัดประสบการณ์แบบปกติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสอนเด็กปฐมวัย ให้คิด ของ รศ.ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ ที่ปรับมาจากกิจกรรม ผูกคิดตามแนวคิดของเดอโบโนมาใช้

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ รูปแบบในการจัดประสบการณ์ แบ่งเป็น 2 วิธี คือการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโนกับการจัดประสบการณ์ตามแบบปกติ

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์

2. เนื้อหา ประกอบด้วย 4 หน่วยหลักของหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย ซึ่งได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก แบ่งออกเป็น 4 หน่วยได้แก่ หน่วยสัตว์ หน่วยผักสด หน่วยฤดูหนาว หน่วยผลไม้ หน่วยละ 5 แผน รวมทั้งหมด 20 แผน

3. ระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ ภาคเรียนที่ 2 ระหว่างเดือน มกราคม ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2554

4. รูปแบบของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง แบบ True Control Group Pretest, Posttest Design (ประวิต เอราวรรณ์. 2551 : 54)

วิธีดำเนินการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน คือ วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ วันละ 45 นาที โดยทำการทดลองในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์และบูรณาการร่วมกับกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโนที่โรงเรียนบ้านโพนบก จัดในเวลา 09.20 – 10.05 น. ส่วนโรงเรียนบ้านนาขมิ้น ผู้วิจัยและครูประจำชั้นจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมแบบปกติ ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น รวม 20 แผน โดยมีลำดับขั้นตอนเหมือนกันทั้ง 2 โรงเรียน ดังนี้

1. ก่อนทำการทดลอง ทำการทดสอบ (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์กับเด็กทั้ง 2 กลุ่ม จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ และเก็บเป็นคะแนนพื้นฐาน

2. ดำเนินการสอนโดยจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโนกับโรงเรียนบ้านโพนบก โดยสอนสัปดาห์ละ 5 วัน

วันละ 45 นาที ช่วงเวลา 09.20 – 10.05 น. และจัดประสบการณ์แบบปกติให้กับโรงเรียนบ้านนาขมิ้นโดยสอนสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 45 นาที ช่วงเวลา 09.20 – 10.05 น. วันละ 1 เรื่อง จนสิ้นสุดการทดลอง รวมเป็น 4 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 20 ครั้ง

3. เมื่อทำการสอนครบ 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนการทดลอง แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์มีทั้งหมด 3 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบด้านความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออ ในการดำเนินการทดสอบ ผู้วิจัยได้ทดสอบด้วยตนเองโดยอธิบายวิธีทำแบบทดสอบและดำเนินการทดสอบทีละชุด โดยเรียงลำดับจากกิจกรรมชุดที่ 1-3 รวมระยะเวลาในการดำเนินการสอบ 30 นาที เมื่อทำการทดสอบ 3 ชุดแล้ว นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ส่วนแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ให้ผู้ช่วยผู้วิจัย คือ ครูประจำชั้นเป็นผู้ตอบแบบประเมิน เพราะครูประจำชั้นเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กและรู้จักเด็กดีที่สุด

4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภายในกลุ่มเครือข่ายนาขมิ้น โพนบก นาในอำเภอโพธิ์สวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 285 คน จาก 11 ห้อง

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย-หญิงที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านนาขมิ้น อำเภอโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอโบโน และนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนบก อำเภอโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม จำนวน 30 คน ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ เป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดประสบการณ์โดยจัดกิจกรรมตามแนวคิดของเดอโบโน ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยอาศัยแนวคิดของเดอโบโน 5 ขั้น มาเป็นหลักในการจัดทำและพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 แผน

และ แผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ จำนวน 20 แผน และ
ทั้งสองวิธีใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์

2. แบบทดสอบ วัดความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์
เป็นแบบทดสอบโดยอาศัยรูปภาพแบบ ก ของทอแรนซ์ (Torrance
Test of Figural Form A) ซึ่ง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ โดยประเมิน
ความฉลาดทางอารมณ์ 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข
ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้สร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา
1 สัปดาห์

2. เก็บข้อมูลพื้นฐานโดยการทดสอบก่อนทดลอง
(Pretest) ด้วยแบบทดสอบความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์
รูปแบบ ก ของทอแรนซ์ และแบบประเมินความฉลาดทาง
อารมณ์ ทดสอบกับเด็กทั้ง 2 โรงเรียนจำนวน 60 คน

3. เก็บคะแนนระหว่างเรียนโดยสร้างแบบทดสอบ
วัดความคิดสร้างสรรค์โดยใช้เนื้อหาจากหน่วยที่ใช้สอน ในแต่ละ
สัปดาห์โดยทดสอบวันสุดท้ายของการสอนแต่ละหน่วย ส่วน
ความฉลาดทางอารมณ์ ใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดย
ประเมินจากการสังเกตเด็กขณะทำกิจกรรมในแต่ละวัน แล้ว
สรุปลงในตารางประเมินหลังการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นลงในแต่ละ
สัปดาห์ นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบ
พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทาง
อารมณ์ในแต่ละสัปดาห์ โดยจัดกลุ่มเด็กออกเป็นกลุ่มดี กลุ่ม
ปานกลาง และกลุ่มที่ต้องปรับปรุง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายการวิจัย
ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ของ
เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบโน

2. วิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่
ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบโน

3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถทางด้าน
ความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
ก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบโน

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถทางการด้าน
ความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
ระหว่างการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบโน กับการจัด
ประสบการณ์แบบปกติ

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด
ของเดอบโน มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์หลังเรียน
อยู่ในระดับดี

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด
ของเดอบโน มีความสามารถด้านความฉลาดทางอารมณ์หลัง
เรียนอยู่ในระดับดี

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด
ของเดอบโน มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความ
ฉลาดทางอารมณ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ .05

4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด
ของเดอบโน มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความ
ฉลาดทางอารมณ์ หลังเรียนสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์ตามแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 โดยก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน
แล้ว ผลปรากฏว่า ทั้ง 2 โรงเรียน ความสามารถด้านความคิด
สร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถ ด้านความคิด
สร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่
ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบโน เปรียบเทียบ
ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทาง
อารมณ์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบโน และเปรียบเทียบความ
สามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์
ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดของ
เดอบโน กับการจัดประสบการณ์ตามปกติ รวมทั้งหาความ
สัมพันธ์และเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรที่ศึกษา ซึ่ง
ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด
ของเดอบโน มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์โดยมี
คะแนนหลังเรียนสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 90.52 ซึ่งคะแนนก่อน
เรียนคิดเป็นร้อยละ 48.09 หมายความว่า เด็กปฐมวัยที่
ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบโน มีความสามารถ
ด้านความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก
การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบโนให้กับเด็กปฐมวัย
ในครั้งนี้ มีกระบวนการและขั้นตอนที่ชัดเจน เน้นให้ผู้เรียน

เป็นผู้สร้าง ค้นพบ และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านสื่อ อุปกรณ์ และกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรม ทั้งด้วยตนเอง และแบบเป็นกลุ่ม จึงส่งผลให้เด็กมีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้น โดยผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ พานเข้ม (2550 : 61) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า ระดับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานอยู่ในระดับต่ำ แต่หลังได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานเด็กปฐมวัยมีระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานมีระดับความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชดา ชื่นจิตอภิมรย์ (2550 : 51 - 67) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมฝึกคิดตามแนวคิดของเดอบีโน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมฝึกคิดตามแนวคิดของเดอบีโน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้ร่วมกิจกรรมฝึกคิดตามแนวคิดของเดอบีโนมีทักษะการคิดสูงขึ้นในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยด้านการคิดสร้างสรรค์ก่อนการทดลองเท่ากับ 8.82 หลังจากรับการฝึกคิดตามแนวคิดของเดอบีโนพบว่า คะแนนเฉลี่ยสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 87.25

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบีโน เป็นการจัดประสบการณ์ที่เป็นขั้นตอน จำนวน 5 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในด้านการคิดคล่องแคล่ว คิดริเริ่ม คิดละเอียดลออ และแต่ละขั้นตอนได้นำเครื่องมือในการฝึกคิด อีก 5 เครื่องมือมาใช้ในการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นการฝึกให้เด็กได้รู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์ และมีประสบการณ์ ในการนำเครื่องมือการคิดมาใช้ทีละอย่างอย่างเป็นระเบียบ จนกระทั่งงานสำเร็จเสร็จสิ้นลงไป (มานน เียรประสิทธิ์. 2542 : 1) ในการจัดกิจกรรมศิลปะเป็นการเรียนรู้ที่让孩子ได้ปฏิบัติจริง ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น และส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2541 : 68 - 75) ผลจากการจัดกิจกรรมตามแนวคิดของ เดอบีโน ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด และจินตนาการในบรรยากาศที่เป็นกันเองสนุกสนาน และน่าสนใจ โดยผู้วิจัยจะใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ผู้เรียนได้ปฏิบัติ

กิจกรรมอย่างอิสระตามความคิด และจินตนาการของตนเอง โดยเด็กอาศัยประสบการณ์เดิม สอดคล้องกับทฤษฎีของ ทอแรนซ์ (1962 : 16) เกี่ยวกับความสามารถของบุคคล ในการคิดสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ ๆ ที่ไม่รู้จักมาก่อน ซึ่งเกิดจากการรวมเอาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากประสบการณ์เดิม แล้วเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่มีสมบูรณ์อย่างแท้จริง อาจออกมาในรูปของผลิตผลทางศิลปะ วรรณคดี วิทยาศาสตร์ หรืออาจเป็นเพียงกระบวนการเท่านั้น ซึ่งการสร้างสิ่งแปลกใหม่ได้นั้น เนื่องมาจากความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่ได้รับการฝึกจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับเด็ก

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบีโนมีความฉลาดทางอารมณ์ หลังเรียนสูงขึ้นอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 94.27 ซึ่งก่อนเรียนมีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 65.07 หมายความว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของ เดอบีโนมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนัชชา ไยแก้ว (2551 : 96-99) ที่ได้ศึกษาทฤษฎีพหุปัญญาใช้ในการพัฒนา แก้ไขปัญหาด้านความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้กิจกรรมตามแนวพหุปัญญา มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนได้รับการประยุกต์ใช้กิจกรรมตามแนวพหุปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ คันธา (2546 : 72 - 73) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้ทำกิจกรรม และเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน พบว่าสามารถพัฒนาพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ให้สูงขึ้นได้ โดยขณะที่ทำกิจกรรมเด็กได้มีโอกาสแสดงปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น สอดคล้องงานวิจัยของ กนกวรรณ ชื่อจริง (2553 : 85 - 87) พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนคล้อยก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบีโน เป็นการจัดกิจกรรมที่สนองต่อความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ให้เด็กได้ค้นหาคำตอบหรือคิดสิ่งใหม่ ๆ ร่วมกัน ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กร่วมกันกำหนดเป้าหมาย แล้วรวบรวมข้อมูล พิจารณาสร้างทางเลือกที่เป็นไปได้ เด็กช่วยกันประเมินว่าการปฏิบัติดีหรือไม่ ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติ และมี

การสื่อสารซึ่งกันและกัน จากการสังเกตตลอดระยะเวลาการทํากิจกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสุขสนุกสนานกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมทั้งเป็นรายบุคคล และการทำกิจกรรม ส่งผลให้ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kauchak and Eggen (1998 อ้างอิงมาจาก สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. 2543 : 58-60) เกี่ยวกับเด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้สะดวกเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เด็กได้ร่วมกันคิด ปฏิบัติและสื่อสารซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ยังให้ความสำคัญกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ในการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2549 : 29) ที่ระบุว่า อารมณ์มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมาก ผู้เรียนที่อารมณ์ดี ไม่มีความเครียด ความกดดัน สมองจะไม่ถูกขัดขวาง จะซึมซับการเรียนรู้อย่างเต็มที่ หากสิ่งที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่นั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจ มีภาพและเสียงกระตุ้นท้าทายให้อยากรู้ จะช่วยจุดชนวนให้เกิดความรู้สึกรู้ว่า อยากรู้ สนใจ ตั้งใจ จดจำ และจดจำได้ดี

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบีโน มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรนุช แสนหาญ (2550 : 81 - 83) ที่ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเล่นตามประกอบคำถามปลายเปิด ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดประสบการณ์การเล่นประกอบคำถามปลายเปิด มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการจัดประสบการณ์เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษณ์ แก้วทอง (2550 : 61 - 64) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยเกมส์การศึกษาของเด็กชั้นปฐมวัยปีที่ 2 พบว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยเกมส์การศึกษาของเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กมีความก้าวหน้าในด้านความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 67

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบีโน ทั้ง 5 ขั้นตอนส่งเสริมกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ตั้งแต่ขั้นกำหนดเป้าหมาย ขั้นรวบรวมข้อมูล ขั้นสร้างทางเลือกที่เป็นไปได้ ขั้นทำให้ดีขึ้น และขั้นสรุปและตัดสินใจ

4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบีโน มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์

แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.008$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวรรณ ฤทธิสาร (2550 : 63 - 65) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้วิธีการสอนแบบการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบภาพ และวิธีการสอนแบบปกติ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้วิธีการสอนแบบการจัดกิจกรรมเล่นนิทาน ประกอบภาพ สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้วิธีการสอนแบบการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบภาพ สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวรรณ สันชุมศรี (2547 : 96 - 98) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดอบีโนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติมีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลหลังทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดของเดอบีโน สามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี ด้วยรูปแบบที่ฝึกการคิดเป็นระบบ โดยใช้ขั้นตอนการสอนเป็นการฝึกคิด นำไปใช้ได้ง่ายทุกที่ ดังนั้นการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเดอบีโนจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ครูสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ในการนำเทคนิคการสอนตามแนวคิดเดอบีโนไปใช้ครูควรจัดบันทึกคำพูดและพฤติกรรมของเด็กอย่างละเอียดและการกำหนดเวลาควรมียืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม เพราะบางครั้งเด็กต้องใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำแนวคิดของเดอบีโนไปพัฒนาทักษะการคิดของเด็กด้านอื่น ๆ เช่น การคิดแก้ปัญหา หรือพัฒนาด้านความพร้อมอย่างอื่นได้ เช่น พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม เนื่องจากว่ากิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการทำงานเป็นกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ ซื่อจริง. (2553). ผลของการจัด กิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียน

- คณะอายุ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2543). **อิคิว : ความฉลาดทางอารมณ์**. 30-31. สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับ เด็กอายุ 3-5 ปี)**. กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2546). “การใช้การคิดแบบหมวกในการสอนเด็กปฐมวัย,” **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 7(3).
- ทิพวรรณ คันทา. (2551). **การใช้การละเล่นพื้นบ้านของเด็กอีสานเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนหลักเมือง มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพวรรณ พานเข้ม. (2550). **ผลของกิจกรรมสร้างสรรค์เสริมผลงานแบบต่อเติมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีรณัฐ แสนหาญ. (2550). **ผลการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานประกอบคำถามปลายเปิดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประวีต เอรารวรรณ์. (2551). **พื้นฐานการวิจัยการศึกษา**. ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยวรรณ สันชุมศรี. (2547). **ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดอโบโน**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรนัชชา ไยแก้ว. (2551). **ผลการประยุกต์ใช้กิจกรรมตามแนวทฤษฎีที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มานน เจริญประสิทธิ์. (2545). **ทักษะการคิด**. เอกสารการอบรมเชิงปฏิบัติการครูโรงเรียนอนุบาลแปลงประสิทธิ์สี่ลม.
- รัชดา ชื่นจิตตภิรมย์. (2550). **การพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมฝึกคิดตามแนวคิดของเดอโบโน**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลักขณา แก้วทอง. (2550). **การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยเกมส์การศึกษาของเด็กชั้นปฐมวัยปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิริวรรณ ฤทธิสาร. (2550). **การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบภาพและวิธีการสอบแบบปกติ**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- De Bono Edward. (1973). **notes CoRT thinking : Teacher’s**. New South Wales : Preprimer Press.
- Torrance. E. P. (1962). **Guiding Creative Talent**. New Jersey : Prentice – Hall.